

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.427/2023/4.

A felperesek:

I.r. felperes

I.r. felperes címe I. rendű

II.r. felperes II. rendű

II. rendű felperes címe

A felperesek képviselője:

Kummer Ügyvédi Iroda I. és II. rendű felperes képviseletében

ügyvéd címe1

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

Nagy János Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe2

A per tárgya:

személyiségi jog megsértésének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

22.P.20.324/2023/14.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a felperesek javára megítélt marasztalási összeget az I. rendű felperest illetően 300.000 (háromszázezer) forintra, a II. rendű felperest illetően 350.000 (háromszázötvenezer) forintra leszállítja. Mellőzi a késedelmi kamatfizetésre kötelező rendelkezést.

Az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő perköltség összegét 19.050 (tizenkilencezer-ötven) forintra leszállítja. Mellőzi az alperest a II. rendű felperes részére perköltség megfizetésére kötelező rendelkezést.

Az alperes által fizetendő kereseti illeték összegét 50.400 (ötvenezer-négyszáz) forintra leszállítja és az I. rendű felperest 14.400 (tizennégyezer-négyszáz) forint, a II. rendű felperest 43.200 (negyvenháromezer-kétszáz) forint kereseti illeték megfizetésére kötelezi az állam javára. Egyebekben az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 9.525 (kilencezer-ötszázhuszonöt) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. rendű felperest 24.960 (huszonnégyezer-kilencszázhatvan) forint, a II. rendű felperest 16.640 (tizenhatezer-hatszáznegyven) forint, az alperest 62.400 (hatvankétezer-négyszáz) forint fellebbezési illeték államnak történő megfizetésére e határozat meghozatalának napjától számított 60 napon belül.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. rendű felperes 2018 decemberig a Jobbik Magyarországért Mozgalom nevű párt gazdasági igazgatója, a II. rendű felperes 2020-ig a párt igazgatója volt.

[2] A felperesek a párt tisztségviselőiként a 2018-as országgyűlési választási kampány során több alkalommal üzleti tárgyalásokat folytattak személy1 érdekkörébe tartozó gazdasági társaságokkal választási plakátokkal kapcsolatban. Pénzt a tárgyalások során a felperesek nem vettek át.

[3] Az alperes által üzemeltetett faktor.hu internetes hírportálon 2018. március 25-én – a 2018-as általános országgyűlési választások előtt néhány héttel – „A Jobbik elismerte, hogy seftel személy1-el” című cikk (továbbiakban: első cikk) jelent meg, mely szerint leleplező fotók készültek a felperesekről, ahogy pénzzel teli táskával távoztak személy1 üzletember települési irodájából. Az első cikk közzétette a hivatkozott fotókat és kitért arra, hogy „személy1 4 azaz négymilliárd forint kenőpénzt bocsátott a Jobbik rendelkezésére más pártok ellenzéki képviselőjelöltjeinek felvásárlására, visszaléptetésére”, oly módon, hogy a felperesek „készpénzben, hetente több alkalommal, 150-200 milliós részletekben” vitték el tőle a fenti összeget.

[4] A hírportálon 2018. március 27-én újabb cikk jelent meg „Elszabadult a pokol a Jobbikban: személy2 nekiment személy3 emberének” címmel (továbbiakban: második cikk). Az írás részletezte, hogy a párt tagjai között ellentétek alakultak ki, majd utalt arra is, hogy „sokakat dühít, hogy személy1 megvette a pártot, hogy a pártigazgató hetente többször táskában hordja el tőle a százmilliókat”. Az alperes a cikkek megjelentetése előtt nem kereste fel felpereseket saját álláspontjuk kifejtése érdekében.

[5] A felperesek az írások megjelenését követő időszakban az üzletfeleik, kollégáik, ismerőseik, illetve a választópolgárok előtt rendszeresen magyarázkodásra kényszerültek, majd alkalmanként előfordult, hogy ismerőseik a cikkek miatt kérdéseket intéztek hozzájuk.

[6] A felperesek keresete annak megállapítására irányult, hogy az alperes megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogukat azzal, hogy az alperes által üzemeltetett faktor.hu portálon az első cikkben valótlanul állította, hogy a 2018-as országgyűlési választás kampányában a felperesek hetente több alkalommal vittek el 150-200 milliós összegben pénzt személy1-től azért, hogy ezzel a Jobbik más pártok képviselőjelöltjeit fel tudja vásárolni. A II. rendű felperes annak megállapítását is kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő jogát azzal, hogy a második cikkben valótlanul állította: a választási kampányában hetente többször vitt el táskában személy1-től százmilliókat. A felperesek az alperest I. rendű felperes vonatkozásában 500.000 forint, II. rendű felperes vonatkozásában összesen 800.000 forint, cikkenként 400.000 forint sérelemdíj és törvényes késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére kérték kötelezni. Keresetüket a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (2) bekezdésére, a 2:43. § d) pontjára, a 2:45. § (2) bekezdésére, a 2:51. § (1) bekezdés a) pontjára, a 2:52. § (1)-(3) bekezdésére, továbbá a 6:48. § (1) bekezdésére alapították.

[7] Előadták, hogy a cikkekben szereplő tényállítások valótlanok. Előfordult, hogy a felperesek a választási kampány során személy1 érdekkörébe tartozó gazdasági társaságokkal üzleti tárgyalásokat folytattak választási plakátokkal kapcsolatban, ám olyan soha nem történt, hogy akár személy1, akár más a felpereseknek pénzt adott volna át, különösen nem olyan céllal, hogy konkurens jelölteket vesztegesse meg vele.

[8] A valótlan tényállítások miatt több esetben eredményesen léptek fel a bíróságon az alperessel szemben. Az alperes közlései sértőek voltak rájuk nézve, tekintettel arra, hogy a választási visszaélésekben aktívan segédkező személyként ábrázolták őket és konkrét korrupciós bűncselekménnyel hozták kapcsolatba a nevüket. Az alperes tényállításai ennek megfelelően alkalmasak voltak a felperesek közvélemény előtti megítélésének hátrányos megváltoztatására, rombolására. Politikai szerepvállalásuk miatt közszereplőnek minősülnek, ezért tűrés kötelezettségük az átlaghoz képest magasabb, ugyanakkor a hamis tényközlések tűrésére közszereplőként sem kötelesek.

[9] A közszereplőktől a közvélemény fokozattan elvárja a társadalmi normák betartását, így a valótlan tényállítás esetükben lényegesen szigorúbb megítélés alá esik a közvélemény előtt.

[10] A sérelemdíj követelésük körében előadták, hogy annak megállapításához nem szükséges a sérelmek bizonyítása, hiszen köztudomású, hogy a sértő, valótlan kijelentések személyükre nézve azzal a negatív hatással járnak, hogy megítélésük hátrányosan változik a közvélemény előtt. Kérték figyelembe venni továbbá a jogsértés kiemelkedő tárgyi súlyát, azt, hogy az alperes súlyosan felróhatóan járt el és kifejezetten a felperesek lejárataának szándékával, célzatosan tette közé a nagy nyilvánosságot elérő internetes oldalán a valótlan tényállításokat a politikailag különösen érzékeny kampányidőszakban.

[11] Az alperes ellenkérelmében kérte elsődlegesen a kereset elutasítását annak megalapozatlansága miatt, másodlagosan a felperesek sérelemdíj iránti követelésének elutasítását, harmadlagosan a sérelemdíj személyenként 100.000 forintban történő megállapítását.

[12] Nem sértette meg a felperesek jóhírnevét, tekintettel arra, hogy nem állított, illetve nem híresztelt valótlan tényről. Az állítások valóságok, a felperesek rendszeresen jártak személy1-hez, egy alkalommal fénykép is készült arról, hogy II. rendű felperes egy táskával távozik tőle.

[13] Hivatkozott arra, hogy „közel azonos tárgyú” perben több tanú is elmondta, hogy a 2018-as választások előtt többen, készpénzben befizetéseket eszközöltek a párthoz, és bár a befizetők személyéről nem tudtak pontosan nyilatkozni, a pártnál szóbeszéd alakult ki arról, hogy személy1-től áramlik pénz a párthoz.

[14] Arra egyik tanú sem tett egyértelmű kijelentést, hogy személy1-től a felperesek pénzt vittek el, álláspontja szerint mégis egyértelmű tény, hogy személy1 valamilyen formában finanszírozta a pártot, amelynek koordinátorai csakis a felperesek lehettek.

[15] A cikkekben szereplő tényállítások közéleti téma részeként kezelendők, és a közügyek demokratikus megvitatásához tartoznak. Vitatta, hogy a közlések a felperesek megítélését hátrányosan csorbítanák a társadalom szemében.

[16] A másodlagos védekezés körében azt állította, hogy a felpereseket nem érte nem vagyoni hátrány. Ugyanezen közlések miatt már több peres eljárást indítottak, amelyekben szintén sérelemdíj iránti igényt terjesztettek elő, azonban a sérelmezett közlések által kiváltott hatás nem ítélt meg cikkenként, csak azok összességében. Egyes perekben a felperesek már olyan mértékű kompenzációban részesültek ugyanezen közlések miatt, hogy újabb sérelemdíjra vonatkozó kereseti kérelmük megalapozatlan.

[17] Harmadlagos érvelése szerint a felperesek által kért sérelemdíj eltúlzott, amely nem áll összhangban a felpereseket ért sérelemmel, az alperes felróhatóságával és a bírói gyakorlatban hasonló esetek során megítélt marasztalási összegekkel. A közéleti viták szabad folyását a jogsértés szankcióinak alkalmazásánál is értékelni kell, ezekben az esetekben a bírói gyakorlat a sérelemdíj összegszerűsége tekintetében mértékletes, valamint a bírói mérlegelés kiterjed a hátrány vizsgálatára és a tényállítás konkrét hatásaira is.

[18] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes megsértette a felperesek jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az általa üzemeltetett www.faktor.hu portálon 2018. március 25. napján megjelent „A Jobbik elismerte, hogy seftel személy1-el” című cikkben valótlanul állította, hogy II.r. felperes és I.r. felperes hetente több alkalommal, 150-200 milliós részletekben visz el készpénzt személy1-től azért, hogy ezzel a Jobbik más pártok képviselőjelöltjeit felvásárolja.

[19] Megállapította továbbá, hogy az alperes megsértette a II. rendű felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az általa üzemeltetett www.faktor.hu portálon 2018. március 27. napján megjelent „Elszabadult a pokol a Jobbikban: személy2 nekiment személy3 emberének” című cikkben valótlanul állította, hogy II.r. felperes hetente többször táskában hordja el a százmilliókat személy1-től.

[20] Az alperest az I. rendű felperes javára 500.000 forint, valamint annak 2018. március 26. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamata és 31.750 forint perköltség, a II. rendű felperes javára 800.000 forint, valamint annak 2018. március 28. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamata, továbbá 50.800 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

[21] Kötelezte az alperest 78.000 forint kereseti illeték állam részére történő megfizetésére.

[22] A bizonyítás eredményeként a kifogásolt közléseket valótlan tényállításoknak tekintette.

[23] Azok sértő voltának vizsgálata körében arra volt figyelemmel, hogy az alperes a cikkekben választási visszaélésekkel, korrupciós bűncselekmények elkövetésével hozta összefüggésbe a politikus (közszereplő) felpereseket. E valótlan állítások nyilvánvalóan alkalmasak voltak arra, hogy a társadalom szélesebb körében felháborodást váltsanak ki, emellett a felperesek szűkebb ismeretségi körében is zavart keltsenek és kétségbe vonják a felperesek hitelességét, rombolják jóhírnevét. Ezt az elsőfokú bíróság szerint a felperesek személyes meghallgatása is „alátámasztotta”. Tekintetbe vette, hogy a felpereseket mindmáig megkeresik és kérdőre vonják közelebbi és távolabbi ismerőseik a cikkek miatt, ezzel kellemetlen helyzetbe hozva őket.

[24] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes valótlan tényállításai megsértették felperesek jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát.

[25] A sérelemdíj összegszerűségének megállapítása körében a perbeli esetben elsődlegesen nem a felperesekre és környezetükre gyakorolt hatásokra volt tekintettel, hanem kifejezetten egyéb, az alperes érdekkörében felmerülő körülményeket értékelte, így nyomatékosan vette figyelembe a jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, illetve az alperes felróhatóságának mértékét [Ptk. 2:52. § (3) bekezdés]. A Ptk. rendelkezései alapján a felperes részéről a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges [Ptk. 2:52. § (2) bekezdés], az alperesnek azonban lehetősége volt arra, hogy a nemvagyoni hátrány hiányát bizonyítsa (BDT2018. 3821. III.). Az alperes nem tett erre vonatkozó bizonyítási indítványt.

[26] A perben nem vitatott tény volt, hogy a felperesek politikai szerepvállalásuk alapján közéleti szereplőknek minősülnek. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette a cikkekben szereplő tényállítások aktuális közéleti ügyekhez kapcsolódását, melyek megvitatása kiemelten fontos volt a társadalom számára. A sérelemdíj összegszerűsége körében értékelte az elsőfokú bíróság azt a körülményt, hogy a cikkekben szereplő valótlan tényállításokat a választási kampány idején, a választásokat megelőző pár héten belül tette közzé alperes, a politikai híradásokra különösen kiélezett közéleti hangulatban, amikor a közügyek minél szabadabb vitájához fűződő érvek a lehető legerősebben jönnek számításba [az Alkotmánybíróság 3240/2019. (X. 17.) AB határozata].

[27] Az Alkotmánybíróság gyakorlatát a vonatkozásban is idézte, hogy a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok közéleti szereplők esetében sem terjednek ki arra, hogy valótlan tényállításokat, híreszteléseket kelljen eltűnniük személyükkel kapcsolatban [az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozata]. A közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valónak bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról, és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el [az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozata].

[28] Ugyanakkor a bíróság ezt a körülményt a valótlan tényállítások sértő jellege kapcsán is értékelte, tekintettel arra, hogy ebben az időszakban tudják a valótlan állítások, híresztelések jelentős, akár „politikailag számszerűsíthető” módon rombolni az egyes politikai szereplők megítélését. A cikkekben szereplő tényállításokat nagy médiafigyelem övezte és széles körben váltak ismertté, emiatt az alperesnek fokozottabb gondossággal kellett volna eljárnia azok közzététele során.

[29] Az alperes a cikkek közzététele előtt nem kereste meg a felpereseket álláspontjuk kifejtése érdekében, illetve egyéb módon sem győződött meg az állítások valós voltáról. Ezért az alperes eljárása – különös tekintettel a cikkek közzétételének időpontjára – a felperesek által megjelölt szándékosság, célzatosság, „lejáratus” irányába mutat.

[30] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegszerűsége körében értékelte azt is, hogy az alperes a tényállításokat nagy nyilvánosság előtt, interneten, jelentős olvasottságú hírportálon tette közzé, amely a célzott hirdetések által gyors ütemben terjedhetett. Emiatt a jogsértést – a közzététel időpontjára és a felperesek közéleti szerepvállalására, pártban betöltött pozíciójára is tekintettel – kifejezetten súlyosnak ítélte meg.

[31] A II. rendű felperes vonatkozásában figyelembe vette a jogsértés ismétlődő jellegét is, tekintettel arra, hogy alperes tényállításait vele szemben többször, az első és a második cikkben is megjelentette.

[32] A felperesek által személyesen előadottak alapján értékelte a valótlan tényállítások életükre gyakorolt hatását (több alkalommal kényszerültek magyarázkodásra szűkebb és tágabb ismeretségi körükben). Az ilyen jellegű hátrányt ugyanakkor köztudomású ténynek tekintette.

[33] Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a felperesek ugyanezen vagy hasonló tényállítások alapján indítottak-e más peres eljárást, és annak sem, hogy ezen más perekben milyen mértékű sérelemdíjban részesültek. Nem tekintette külön értékelhetőnek, hogy különböző hírportálokon megjelent, hasonló vagy azonos tartalmú valótlan közlések milyen nem vagyoni hátrányt okoztak, az alperest pedig a felelősség és helytállás alól más személyek jogsértése és helytállása még részben sem mentesítheti.

[34] A bíróság a sérelemdíj összegszerűsége körében a perbeli jogsértés súlya és az alperes felróhatóságának mértéke miatt a sérelemdíj magánjogi büntetés funkcióját is szem előtt tartotta (BH2020. 235.), ezért a felperesek által igényelt sérelemdíj mértékét nem

értékeltelte eltúlzottnak. Megítélése szerint az alperes által harmadlagos védekezésében indítványozott legfeljebb fejenként 100.000 forintos sérelemdíj alkalmatlan lenne arra, hogy az alperest visszatartsa a további jogsértésektől. Az alperes országos jelentőségű médiaholding, jogsértéséhez képest az általa indítványozott összeg túlságosan alacsony lenne, nem járna megfelelő mértékű szankciós hatással.

[35] Mindezek alapján az I. rendű felperes esetében 500.000 forint, míg a II. rendű felperes esetében 800.000 forint sérelemdíjat állapított meg, amely után a késedelmi kamat megfizetésére [Ptk. 6:48. § (1) bekezdése] kötelezte az alperest.

[36] A felperesek pernyertességére tekintettel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXIII. törvény (továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján határozott a perköltség viseléséről. A felperesek jogi képviselőjének a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (2) bekezdés a) pontja szerinti ügyvédi munkadíját vette figyelembe a csatolt költségjegyzékkel egyezően, áfával emelt összegben.

[37] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés f) pontja folytán feljegyzett 78.000 forint kereseti illetéket a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján terhelte az alperesre.

[38] Az ítélet elleni fellebbezési jog a Pp. 365. § (2) bekezdés a) pontján alapul.

[39] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett.

[40] Jogorvoslati kérelme az ítélet részben megváltoztatására, elsődlegesen a sérelemdíj iránti kereseti követelés elutasítására, másodlagosan a felperesek részére megállapított sérelemdíj összegének személyenként 100.000 forint összegre mérséklésére és a felperesek másodfokú perköltségben marasztalására irányult.

[41] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontjaira alapította.

[42] A sérelemdíj mértékét a felperesek „társadalmi megítélésének csorbulása viszonylatából” kell vizsgálni. Ennek során a mérlegelés tárgya az, hogy a felperesek jóhírnevében – a velük kapcsolatban megjelent tényállítások következtében – keletkezett csorbulás kompenzálására milyen összegű sérelemdíj alkalmas.

[43] A felpereseket ért nem vagyoni sérelem kompenzálására szolgáló sérelemdíj összegét a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint egyösszegben kell meghatározni, ahhoz képest, amit a felperesekkel szemben maga a sérelmezett közlések kiváltottak. Ez pedig azt jelenti, hogy a sérelmezett közlések által kiváltott hatás sem ítélnélhető meg cikkekenként, csak azok összességében. A felperesek ugyanazon közlések nyomán, mint amelyek miatt a jelen per folyamatban van, mindeddig több mint egy tucat, alperes által kiadott sajtótermék vonatkozásában indítottak jóhírnév megsértésének megállapítása végett peres eljárást. E perekben jellemzően 400.000 forint sérelemdíjat kívánnak érvényesíteni, az eljárások a jelen eljárással párhuzamosan folyamatban vannak.

[44] Az alperes álláspontja szerint a jelen perben sérelmezett közlések vonatkozásában a felperesek az alperessel szemben már kompenzációban részesültek, így a jelen perben előterjesztett újabb sérelemdíjra vonatkozó kereseti igényük megalapozatlan.

[45] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozták.

[46] Álláspontjuk szerint az alperes jogorvoslati kérelme egy szempontból támadta az érdemben helyes döntést. A sérelemdíj eltúlzottságát azzal indokolta, hogy annak mértékét kizárólag a felperesek „társadalmi megítélése csorbulása viszonylatából” kell vizsgálni, tehát csak arra kell figyelemmel lenni, hogy a jóhírnevükben „keletkezett csorbulás

kompenzálására milyen összegű sérelemdíj alkalmas”. Az alperes okfejtése szerint a felperesek más peres eljárások eredményeként már mindketten részesültek korábban hasonló tartalmú valótlan állítások miatt sérelemdíjban, a jelen perben előterjesztett újabb sérelemdíjra vonatkozó kereseti igényük megalapozatlan.

[47] Ezzel szemben a jogalkotó a sérelemdíj meghatározásánál releváns szempontok közül – a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése értelmében – négy vizsgálandó szempontot határozott meg a mérlegelés körében, amelyek közül mindössze az egyik az alperes által megjelölt.

[48] Az elsőfokú eljárásban a felperesek részletesen előadták az őket a perbeli cikk miatt ért sérelmeket. Az állításokat az alperes nem vitatta, így azokat egyebekben a Pp. 190. § (2) bekezdés *a)* pontja és a 266. § (1) bekezdése értelmében valósnak kell elfogadni. Az elsőfokú ítélet indokolásának [22] bekezdése szerint e sérelmeket az elsőfokú bíróság köztudomású tényként kezelte, ettől függetlenül azonban jelentős immateriális hátrány érte őket, amely nem tekinthető bagatellnek.

[49] A jogsértés súlyának meghatározása tekintetében jelentős körülmény, hogy az alperes nem egyszerűen pénzügyi visszaéléssel, korrupcióval vádolta meg a felpereseket. Ezzel a politikusoknak, közéleti szereplőknek megalapozatlanság esetén is többször szembesülniük kell és azt a közvélemény is lényegében helyén kezeli. Az alperes azt állította a felperesekről, hogy a demokratikus döntési folyamat legfontosabb elemét, a szabad választásokat célzó pénzügyi szabálytalanságban, a választáson induló más pártok képviselőjelöltjeinek megvesztegetésében vettek részt. Ez a magatartás – különösen egy választási kampányban – nem szokványos és bűncselekményt is megvalósít.

[50] Az alperes célja nem a politikai életben betöltött szerepükre való alkalmasságuk megkérdőjelezése volt. Tisztességüket vonta kétségbe azáltal, hogy olyan személyként mutatta be őket, akik attól sem riadnak vissza, hogy a demokratikus választói döntéshozatal befolyásolása érdekében vesztegetést alkalmazzanak, rendszeresen, többszázmilliók tételben ehhez szükséges pénzeszközöket szerezzenek be. Ez a magatartás választási kampányban teljességgel elfogadhatatlan, és ezt a közvélemény sem tudja még a legkellőbb körülménnyel mellett sem pusztán a közéleti hitelesség vitatásaként értékelhető közlésnek tekinteni. Mászt egy választás eredményének befolyásolását célzó korrupciós bűncselekmény elkövetőjeként bemutatni túlmutat a figyelemfelkeltésre, túlzásra hajlamos pártpolitikai véleménynyilvánításon, amelynek egy közszereplő esetében a megítélésére gyakorolt hatása elhanyagolható volna.

[51] Az állítások választási kampány idején jelentek meg, azok médiában való ellensúlyozására a felpereseknek nem volt esélye.

[52] Az alperes magatartása felróható. Az a tény, hogy több médiafelületen is közölte a valótlan állítását, már tudatosan hamis közlésre, sőt a kifejezett lejárató célzatra utal {Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.084/2022/4. számú ítélet, Indokolás [19] bekezdés}. Nagy nyilvánosság előtt, szándékosan, a minimális körülménnyel sem tanúsítva, minden kétséget kizáróan a lejáratás szándékával tette közzé a perbeli cikket, illetve a II. rendű felperesről cikkeket. Ez önmagában olyan körülmény, amely nagyobb összegű sérelemdíj megállapítását is indokolja (Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.344/2022/4.).

[53] A sérelemdíj magánjogi büntető funkciójának különösen akkor kell érvényesülnie, ha a jogsértés kapcsán indokolt a társadalmi elmarasztalás (Győri Ítéltábla Pf.I.20.158/2019/6/I., Pf.I.20.028/2020/6.).

[54] A II. rendű felperes esetében a jogsértés ismételt, mert két különböző cikkben jelent meg a jóhírnevét sértő, valótlan állítás.

[55] Az alperes rendszeresen tesz közzé olyan tartalmakat, amelyekkel mások személyiségi jogait, jóhírnevét sérti és az esetleg megítélt sérelemdíjakat gazdasági szempontból elviselhetőnek tartja.

[56] A bíróságnak a sérelemdíj meghatározásánál értékelnie kell, hogy mekkora nyilvánosságot kapott a sérelmezett közlés. Az alperes ellen más eljárásban megítélt 400.000 forint sérelemdíjat olyan jogsértés ellentételezéseként határozta meg a Győri Ítéltábla, amely a II. rendű felperes által kezdeményezett peres eljárásban a Dunaújvárosban és közvetlen vonzaskörzetében ismert és olvasott portálon közzétett cikket érintette és amelyről a bíróság kinyilvánította, hogy a minimumhoz közelít.

[57] A felperesek nem értékelték egyet a sérelemdíjban való marasztalás teljes mellőzésére vonatkozó fellebbezési kérelemmel sem. Kifejtették, hogy az alperes által a fellebbezésben is alkalmazni kért 100.000 forint alkalmatlan lenne a sérelemdíj magánjogi büntető funkciójának az érvényesítésére, mert túlságosan alacsony összege miatt nem járna megfelelő mértékű szankciós hatással. A sérelemdíjban való marasztalás lehetőségét biztosító törvényi rendelkezések céljának ugyanis csak az a jogalkalmazás felel meg, amely nem marasztal olyan alacsony összegű sérelemdíj megfizetésére, amely nem alkalmas a sérelem kompenzálására, sem pedig a jogsértéstől visszatartó preventív hatás kifejtésére (BH2022. 302.).

[58] A jelen perben azt kell vizsgálni, hogy a per tárgyává tett alperes által üzemeltetett médiatartalomban, illetve médiatartalmakban megjelent valótlan és sértő állítások milyen jogkövetkezményekkel jártak a felperesekre nézve. Az ítélezési gyakorlat szerint a más médiafelületeken való közzététel miatt megítélt kompenzáció nem váltja ki a jelen perbeli jogsérelemért követelt elégtételt. Nem helyes a cikkek hatását összességében és nem külön-külön értékelni. A jogsértés következményeinek alkalmazása során az eset egyedi körülményeinek van döntő jelentősége.

[59] Az I. rendű felperes nem indított „ugyanazon közlések nyomán, mint amelyek miatt a jelen per folyamatban van, ezidáig több mint egy tucat, alperes által kiadott sajtótermék vonatkozásában jóhírnév megállapítása végett peres eljárást”. E ténynek még valósága esetén sem lenne a jelen perben relevanciája, a nyilatkozat azonban tárgyi tévedésen alapul.

[60] Arra az esetre, ha a másodfokú bíróság a sérelemdíjakat mérsékeli, a felperesek a Pp. 83. § (3) bekezdés alkalmazását indítványozták.

[61] A fellebbezés részben alapos.

[62] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ban megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, így – az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelmekre tekintettel – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött. Felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között gyakorolta. Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedtek az elsőfokú ítéletnek a személyiségi jogsértést megállapító rendelkezései.

[63] A felperesek által igényelt sérelemdíj vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla megállapítása szerint a rendelkezésre álló tényekből a sérelemdíj tekintetében eltérő jogi következtetés vonható le, erre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontja alapján, a Pp. 383. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, részben megváltoztatta.

[64] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen a sérelemdíjkövetelés teljes elutasítását, másodlagosan annak személyenként 100.000 forintra mérséklését kérte.

[65] Az elsőfokú ítélet részjogerőre emelkedéséből következően a felperesek által állított személyiségi jogsértés megtörténtét bizonyítottanak kell elfogadni. Az elsőfokú bíróság a sérelemdíjért való felelősség konjunktív feltételeit mindkét felperes vonatkozásában fennállónak találta [Ptk. 2:52. § (2) bekezdés].

[66] A sérelemdíjkövetelés elbírálásával kapcsolatban az ítélkezési gyakorlatra jelentős hatást gyakorló, a Kúria Új Ptk. Tanácsadó Testületének véleménye alapján a Ptk. 2:52. § (1) bekezdés második fordulatának helyes értelmezése szerint a sérelmet szenvedett fél „az őt ért nemvagyoni sérelemért” követelhet sérelemdíjat, azaz a nemvagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megítélésének feltétele. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének a „jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges” fordulata mentesíti a felperest a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól, de nemvagyoni sérelem hiányában nem teszi lehetővé sérelemdíj követelését.

[67] Személyiségi jogsértés megállapíthatósága esetén az alperesnek kell kimentenie magát a vonatkozó kontraktuális vagy deliktuális felelősségi mérce szerint, valamint neki kell bizonyítania azt is, hogy a jogsértéssel okozati összefüggésben a felperest nem érte olyan súlyú nemvagyoni sérelem, amely sérelemdíj megítélését indokolná. Ez utóbbi következtetésre a bíróság az eljárásjogi rendelkezések alapján is eljuthat, ha arról hivatalból tudomása van vagy az köztudomású ténynek tekintendő [Pp. 266. § (2) bekezdés].

[68] Mindezekből következően valamely személyiségi jog megsértésére alapított kereset esetén a személyiségi jogi jogsértést állító félnek – a Pp. 170. § (2) bekezdés c) pontjában szereplő tényállítási kötelezettségéből is levezethetően – meg kell jelölnie azt a konkrét nem vagyoni sérelmet (immateriális hátrányt), amely őt az állított jogsértő magatartás következtében érte.

[69] A bíróságnak a személyiségi jogi jogsértés megtörténte körében fogatosított bizonyítást követően, értelemszerűen a jogsértés tényének a megállapíthatósága esetén kell döntenie arról, hogy a sérelmet szenvedett fél által megjelölt nem vagyoni sérelem bekövetkezése a Pp. 266. § (2) bekezdése alapján köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadható-e, amennyiben pedig nem, úgy a nem vagyoni sérelemre vonatkozóan bizonyítási eljárást kell lefolytatnia.

[70] A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének utolsó fordulata tehát a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól mentesíti a felperest, a köztudomás szerinti tényként értékelhető nem vagyoni sérelmet azonban meg kell jelölnie. A sérelmet szenvedett fél – a kialakult ítélkezési gyakorlatnak megfelelően – nincs elzárva attól sem, hogy a köztudomás szerint is elfogadható hátrányt meghaladó egyéb olyan, a jogsértéssel összefüggésben bekövetkezett sérelmet bizonyítson, amely magasabb összegű sérelemdíj megállapítását alapozza meg. Az alperes pedig bizonyíthatja, hogy a jogsértéssel okozati összefüggésben a felperest nem érte sérelemdíj megítélését indokoló nem vagyoni hátrány vagy kimentheti magát a felelősség alól annak bizonyításával is, hogy magatartása nem volt felróható.

[71] A bíróságnak e – köztudomásúként figyelembe vehető – tények és az őket meghaladóan előadott és bizonyított hátrányok alapján kell mérlegeléssel megállapítania azt az összeget, amely adott esetben a sérelemdíj reparatív és preventív funkciójának érvényesülését biztosítja. Ennek során figyelemmel kell lennie az eset körülményeire, a személyi sérelem súlyára, következményeire, a károsodáskor fennálló ár- és értékviszonyokra, továbbá az összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott bírósági döntésekre is.

[72] A személyiségi jogsértés megállapításának nem „automatikus” következménye a sérelemdíj megítélése. A körülmények bírói mérlegelése adott esetben azt is eredményezheti, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére (a Kúria Pfv.IV.21.764/2015/4.

számú ítélete). Amennyiben nem állapítható meg, hogy a személyiségi jogsértéssel okozati összefüggésben a felperes oldalán nem vagyoni hátrány keletkezett és a megállapított jogsértés tárgyi súlya sem kiemelkedő, az összes körülmény mérlegelése mellett a sérelemdíj iránti igény elutasítható (a Kúria Pfv.IV.20.954/2022/4. számú ítélete). Önmagában a személyiségi jogsértés ténye az ítélkezési gyakorlat szerint nem vonja maga után a sérelemdíj iránti igény megalapozottságát. A nem vagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megítélésének feltétele, a jogszabály csak a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól mentesíti a felperest.

[73] Az adott esetben köztudomásúként fogadható el az a körülmény, hogy a vesztegetési pénzek átvételére, bűncselekmény elkövetésében érintettségre vonatkozó állítás sértő, alkalmas a sérelmet szenvedett fél társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására. A másodfokú bíróság azonban hangsúlyozza, hogy a felperesek a köztudomású tényeken kívül további, a sérelemdíj megállapításánál figyelembe veendő ténytet nem bizonyítottak.

[74] A felek személyes meghallgatása során előadott tények a sérelemdíjra való jogosultság és az összeg megállapítása körében bizonyítékként nem vehetőek figyelembe. Ezért okszerűtlen az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy a felek előadása „alátámasztotta” a bíróság által egyébként köztudomásúként is kezelt, a sérelem mibenlétére vonatkozó tényeket. A „társadalom szélesebb körében” felháborodás kiváltására alkalmasság és a felperesek szűkebb ismeretségi körében a felperesek hitelességének megkérdőjelezése különböző sérelmek és nem tekinthetőek egymást feltételező, oksági kapcsolatban álló körülményeknek sem. Következésképpen, amikor a bíróság a jogsértéssel kapcsolatos nemvagyoni sérelmeket értékeli, az eset körülményeinek számbavételénél külön kell választania és önállóan értékelnie, hogy melyik körülménynek milyen jelentőséget tulajdonít, az egyes körülmények mennyiben vehetőek figyelembe (ezen belül azt is, hogy nem zárják-e ki egymást, vagy nem ütköznek-e a kétszeres értékelés tilalmába). Csak az említett relevancia meghatározása után kerül a bíróság abba a helyzetbe, hogy a sérelemdíj megállapításának alapjául szolgáló körülményeket összességében értékelje és a sérelemdíjat – egyösszegben – megállapítsa.

[75] Az elsőfokú bíróság azt a személyes előadást is bizonyíték nélkül fogadta el, hogy a felpereseket mindmáig megkeresik és kérdőre vonják közelebbi és távolabbi ismerőseik a cikkek miatt, ezzel kellemetlen helyzetbe hozva őket. A konkrétság ilyen szintjén álló tények – a megjelölt személyi kör reakcióinak a közvélemény előtti ismertsége hiányában – nem tartoznak a köztudomású tények körébe.

[76] A perben tehát azt kellett vizsgálat tárgyává tenni, hogy a felperesek a köztudomásúan elfogadható hátrányok alapján jogosultak-e, illetve milyen összegű sérelemdíjra.

[77] A felpereseket ténylegesen ért nem vagyoni hátrány mértékének megítélése során – amint azt a jelen bíróság a felperesek által indított, előtte folyamatban volt ügyekben is kifejtette (1.Pf.20.203/2023/4., 1.Pf.20.297/2023/5. számú ítéletek) – kiemelt jelentősége van a felperesek közszereplői státuszának és annak is, hogy a kifogásolt közlések a 2018. évi országgyűlési választások kampányidőszakában jelentek meg.

[78] Az Alkotmánybíróság értékelésében a közügyekkel összefüggő vélemények kinyilvánítását a szólásszabadság különös erővel védelmezi, és a közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások: a társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják {lásd többek között az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozatában, Indokolás [45], [48]}.

[79] Legújabb gyakorlata politikai közszereplők esetében a korábbiaknál is tágabban vonta meg a szabad véleménynyilvánítás megengedett határait. Megállapította, hogy a politikai szereplőkkel szemben kampányidőszakban és azon kívül is éles bírálatokat fogalmazhatnak meg, amelyekkel szemben fokozottabb tűrési kötelezettséget kell megkövetelni. A politikai viták keretében megfogalmazott tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat a vizsgált kifejezés szó szerinti tartalmának értékelésére. Az értékelést arra is figyelemmel kell elvégezni a közügyek demokratikus vitája során, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a választópolgárok számára, ezért a vizsgálat az ügy valamennyi körülményének figyelembevételét igényli. Ha a vitatott kifejezések a közéleti szereplő hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha állító módon is fogalmazták meg – vélelmezhető a közlés véleményként értelmeződése [az Alkotmánybíróság 3111/2022. (III. 23.) AB határozata, 3112/2022. (III. 23.) AB határozata, majd a 3234/2023. (VI. 2.) AB határozata]. E szempontot az ítélezési gyakorlat is követi (Kúria Pfv.IV.20.488/2022/2. számú határozata).

[80] Az ügyben jelentősége van annak is, hogy a felperesek a közszereplők kategóriáján belül a szólásszabadság szempontjából legkevésbé védett személyi körbe tartozó politikusok, ezáltal politikai viták aktív résztvevői. Számolniuk kell azzal, hogy megnyilatkozásaikat, cselekményeiket mások vitatják, élesen bírálják, tetteiknek, illetve a velük történtenek a sajtó jelentőséget tulajdonít, azokat értelmezi, velük összefüggésben tényeket tár fel és azokból következtetéseket von le. Közéleti tevékenységükre figyelemmel számítaniuk kell arra is, hogy politikai hitelességüket egyesek megkérdőjelezzik.

[81] Mindemellett értékelni kell azt a köztapasztalású tény, hogy az elmúlt években a közbeszéd mindennapos témájává vált a politikai szereplők, pártok és vezetőik vagyongyarapodására, korrupciós ügyleteire, pénzügyi visszaéléseire való hivatkozás. A pártok (és a velük azonosított személyek), továbbá más politikai szereplők és a közvéleményt egyéb módon formálók (így a sajtó szereplői is) kölcsönösen, gyakran fogalmaznak meg erőteljes bírálatokat egymással szemben.

[82] Ennek következtében a politikai témákban átlagosan tájékozott hírfogyasztók összessége által képviselt „közvélemény” lényegében hozzászokott az ilyen állításokhoz és egyéb megnyilvánulásokhoz. A társadalmi diskurzusban felmerülő témák sokszínű és kiterjedt elemzése miatt közismertté, megszokott elemmé vált az is, hogy a közéleti korrupció kölcsönös hivatkozási alap az egyes személyek politikai megítélése tekintetében. Ebbe a közéleti témába illeszkedik a vesztegetési pénzek átvételére vonatkozó közlés is.

[83] A mérlegelést továbbá a választási kampány felfokozott helyzetét figyelembe véve kellett elvégezni, tekintettel arra is, hogy az egyes politikai szereplőknek számos lehetőségük nyílik a megfogalmazott közlések cáfolatára, a széleskörű reagálásra.

[84] Az Alkotmánybíróság szerint választási kampány esetén a vitatott kijelentést annak figyelembevételével kell értékelni, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a választópolgárok számára. A közügyek demokratikus vitájában a vita érintettjei a politikai eseményeket a maguk összefüggéseiben értelmező polgárok, akik tisztában vannak a pártpolitikai véleménynyilvánítások figyelemfelkeltésre és túlzásokra hajlamos jellemzőivel. A politikai közszereplők esetében a személyüket ért bírálatot és minősítést a társadalmi nyilvánosság eleve másként, a demokratikus vita szükségszerű részeként, jellemzően a különböző politikai érdekek mentén értelmezendő megnyilvánulásként kezeli {3112/2022. (III. 23.) AB határozat Indokolás [32], [33]}.

[85] Mivel mára a közéleti viták mindennapos elemévé vált a politika szereplőinek különböző kétes pénzügyekkel összekapcsolása, pénzügyi, gazdasági, a közélet tisztasága elleni bűncselekményekben való érintettségének megjelenítése, a politikusok és hozzájuk

kapcsolódó más közszereplők cselekményeinek a sajtó által ismertté tett körülmények miatti, folyamatos értékelése, általános tapasztalat, hogy az ilyen típusú közlések, különösen a választási kampány időszakában, a közéleti szereplő hitelességét csekély mértékben érintik. A társadalom kellő körültekintéssel értékeli az ilyen kijelentéseknek a választás eredményére gyakorolt befolyását, az egyes politikai szereplők alkalmasságának megkérdőjelezését célzó jellegét.

[86] A perben rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetésével az állapítható meg, hogy a felperesek iránti közbizalmat a sérelmezett közlések olyan jelentős mértékben, mint azt a felperesek az írásbeli ellenkérelemben, a perfelvételi tárgyaláson, majd a fellebbezési ellenkérelemben kifejtették, nem csökkentették, a kijelentésekkel okozott nem vagyoni hátrány mértéke az állítottnál csekélyebb. A felperesek a személyiségi jogukat sértő közlések tárgyi súlyát nem az ilyen jellegű sajtóközlések környezetéhez, gyakoriságához, a hírolvasók efféle hírekkel szemben tanúsított viszonylagos közömbösséghez mérten határozták meg.

[87] Az elsőfokú bíróság az alperes felróhatóságának megfelelő jelentőséget tulajdonított.

[88] Mindez az adott esetben az elsőfokú bíróság által a felperesek részére megállapított sérelemdíj mellőzését nem indokolja, annak összege azonban a Fővárosi Ítéltábla szerint eltúlzott.

[89] Abban egyetértett a másodfokú bíróság a felperesek érvelésével, hogy a más perekben az alperessel szemben alkalmazott szankciók nem feltétlenül eredményezhetik a sérelemdíj mellőzését, hiszen a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése értelmében a jogsértés következményeinek alkalmazása során az eset egyedi körülményeinek van döntő jelentősége. Az alperes fellebbezésében és a felperesek fellebbezési ellenkérelmében előadottak alapján azonban a Fővárosi Ítéltábla azt hangsúlyozza, hogy a Kúria által a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény hatálya alatt, a nem vagyoni sérelmekkel kapcsolatban kialakított, és a sérelemdíj meghatározásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat által is követett szempont szerint a nem vagyoni kártérítés összege nem határozható meg tiszta matematikai műveletek elvégzésével, részelemek összeadásával és kivonásával. A nem vagyoni kártérítés összegét a bíróságnak mindig az adott eset összes körülményének együttes értékelésével kell olyan összegben meghatároznia, amely az okozott és elszenvedett sérelem, hátrány kiegyensúlyozására alkalmas (Pfv.III.20.735/2016/3.). A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során az összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott döntéseket is értékelni kell. Ez azonban semmiképpen sem jelenthet valamiféle mechanikus, számszerűsíthető összevetésen alapuló vizsgálatot (Pfv.III.22.392/2016/6.). Ezért téves a felpereseknek a cikkek száma alapján, matematikai szorzóval meghatározott sérelemdíj követelésének módszere.

[90] Az elsőfokú bíróság indokolásának [17] bekezdésében kinyilvánította, hogy a sérelemdíj összegének meghatározásánál „elsődlegesen nem a felperesekre és környezetükre gyakorolt hatásokra volt tekintettel, hanem kifejezetten egyéb, az alperes érdekkörében felmerülő körülményeket értékelt”. Ez az okfejtés nem felel meg a sérelemdíj ítélkezési gyakorlatának, amely egyértelműen annak kompenzációs jellegét helyezi előtérbe. A sérelemdíj kettős funkciója (a kompenzáció és a prevenció) közül minden esetben a kompenzációs funkció az elsődleges, a sérelemdíj nem válhat büntető kártérítéssé és a sérelemdíj nem ölthet önállóan magánjogi büntetés jellegét, e jogintézmény önmagában nem érvényesülhet.

[91] A magánjogi büntetés (elégtétel, prevenció) körében értékelt három körülmény (a jogsértés ismétlődő jellege, súlya és az alperes felróhatósága) körében az ítéltábla visszautal a [86]-[87] bekezdésre azzal, hogy a jogsértés ismétlődő jellegét csak a II. rendű felperes vonatkozásában lehetett megállapítani.

[92] A másodfokú bíróság a sérelemdíj összegének meghatározásánál figyelemmel volt a valótlan és sértő tényállítások jogi értékelésének megváltozott jogszabályi környezetére is. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. §-ának 2023. június 2-tól hatályos (3) bekezdése szerint nem büntetendő rágalmazás miatt annak a cselekménye, aki a rágalmazást a közügyek szabad megvitatása körében sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján követi el, feltéve, hogy cselekménye nem irányul a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérítő tagadására. A Btk. tehát büntethetőséget kizáró okként szabályozza a sajtótermék útján elkövetést, az ellen egyéni jogsérelmeknél kizárólag a személyiségvédelem polgári jogi szankciói vehetők igénybe.

[93] Az idézett rendelkezés a Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint nem járhat azzal a következménnyel, hogy a törvény szerinti büntethetőségi akadály a polgári jogi eszközrendszer alkalmazásának felerősítését eredményezze. A prevenciós funkció az előbbiekre figyelemmel sem válhat dominánssá a sérelemdíj összegének meghatározásánál, a polgári jogi szankció nem veheti át más jogági szankciók szerepét.

[94] Az eset körülményeinek mérlegelése alapján a másodfokú bíróság végkövetkeztetése az, hogy elsőfokú bíróság által a felperesek részére megítélt sérelemdíj összegével kapcsolatban nem vonható le olyan következtetés, amely szerint a megállapított mértékű sérelemdíj mellőzése szükséges. Ugyanakkor az eset összes körülményének együttes értékelésével a másodfokú bíróság meggyőződése szerint az I. rendű felperes vonatkozásában 300.000 forint, a II. rendű felperes tekintetében 350.000 forint összegű sérelemdíj alkalmas az okozott és elszenvedett sérelem, hátrány kiegyensúlyozására. Az összeget mindkét felperes tekintetében a jelenkori értékviszonyok alapján állapította meg a másodfokú bíróság, ezért az után késedelmi kamatot nem ítélt meg. A Fővárosi Ítéltábla a közelmúltban több olyan ügyben hozott határozatot, amelyben a felperesek közösen, illetve egyikük személyiségi jogsértés megállapítását és sérelemdíjat követelt a perbelihez hasonló tárgyú (tartalmú) és azonos időszakban megjelent jogsértő közlések miatt (például az 1.Pf.20.797/2021/4. számú, az 1.Pf.20.203/2023/4. számú és az 1.Pf.20.297/2023/5. számú ítéletek). E vonatkozásban nem annak van jelentősége, hogy más megjelenési felületeken, ezért más alperessel szemben volt folyamatban a többi per, hanem annak, hogy a felpereseket ért sérelmet ebben a hírfolyamban, a sajtóhíresztelések egyikeként kell értékelni a kiváltott nemvagyonai sérelem megállapításánál. Az ítéltábla által megállapított sérelemdíjak összege illeszkedik ítélezésének legutóbbi elemeihez.

[95] Az alperes fellebbezése részben eredményes. Erre tekintettel a pernyertesség-pervesztesség aránya az elsőfokú eljárásban módosult. A Fővárosi Ítéltábla az ügy körülményeinek mérlegeléséből arra következtetett, hogy kizárólag az I. rendű felperes és az alperes egymás közötti viszonyában alkalmazható a Pp. 83. § (3) bekezdésének rendelkezése, mert a II. rendű felperes pénzbeli követelését a ténylegesen megítélt összeg közelítőleg három és félszeresében jelölte meg, amely nem tekinthető a „nyilvánvalóan nem eltúlzott követelés” határai között lévőnek. Figyelemmel azonban arra, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban perköltséget nem igényelt, a másodfokú bíróság kizárólag az I. rendű felperes javára kötelezte az alperest a fél által felszámított elsőfokú perköltség pervesztességhez arányosított összegének megfizetésére. Egyebekben a másodfokú bíróság az alperest és a II. rendű felperest sem kötelezte a másik részére ügyvédi munkadíjban jelentkező perköltség megfizetésére.

[96] A másodfokú eljárásban a pertárgy értéke 1.300.000 forint (500.000+800.000 forint). Az I. rendű felperes 60%-ban, a II. rendű felperes 40%-ban pernyertes. Az ügyvédi munkadíjban jelentkező perköltséget csak a felperesek számították fel a jogszabálynak megfelelően, mert azt jogszabályra utalással és az igényelt összeg közlésével (valamennyi, a mérlegeléshez szükséges adat közlésével) jelentették be. Ezért a másodfokú bíróság a

pernyertesség-pervesztesség arányában kötelezte az alperest az I. rendű felperes javára a perköltség megfizetésére a Pp. 83. § (2) bekezdése szerint.

[97] A megfizetendő, feljegyzett fellebbezési illeték 104.000 forint. Az alperes az I. rendű felperessel szemben 40%-ban, a II. rendű felperessel szemben 60%-ban pernyertes. Az arányosítás figyelembevételével meghatározott, illetékviselésre kötelező rendelkezés a Pp. 101. § (1) bekezdésén, az Itv. 46. § (1) bekezdésén és a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésén alapul.

[98] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára.

[99] A másodfokú bíróság tájékoztatja a feleket, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesznek eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2023. október 24.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró

Dr. Mózsik Tímea s.k.